

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Disputatio VIII. De Baptismo Sanguinis seu Martyrio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

præsumi impedimentum dirimens, sed contra illud veluti libertatis restrictivum stat potius præsumptio. Magis autem hæc dicenda sunt, in casu præsentis, in quo ordinatio legis Ecclesiasticæ de cognatione spiritali directè respiceret actionem ab ipso infideli exercitam, scilicet ministerium Baptismi; cui apponeretur seu annexeretur ipsa cognatio seu impedimentum. Quare spectanda videtur conditio ipsius agentis seu ministrantis, qui jurisdictioni Ecclesiæ nescitur non esse subjectus. Unde etiam Celestinus Papa c. 1. de *Convers. infidel.* impedimentum criminis statuens seu declarans inter mulieres fideles & viros Saracenos agit de casu, quo ipsæ mulieres fideles machinatæ fuerant necem suorum virorum

per Saracenos illatam, quarum actioni peccatam istam & impedimentum annexuit.

Quod si quaeratur de casu, quo fidelis suscipit prolem parentum infidelium, an etiam cum his contrahat cognationem, magis dubitari posset. Et asserunt plures, quod sic. Negat tamen consequenter *Basilius Pontius l. 7. c. 40.* referens *D. Thomam, Sotum, Rebellum*; idemque probans ex præmissis exemplo, quo infidelis baptizat prolem, cum qua nullam ab eo contrahi cognationem, firmum sine dubio haberi juxta ipsum debet. Indirectus autem modus contrahendi cognationem, qui ab aliis asseritur, veluti non fundatus in jure aut Ecclesiæ auctoritate rejicitur. Vide *Pontium supra.*

43.
Quod dicitur
sensus si
susceptor sit
fidelis, &
parentes
prolis sint
infideles.

DISPUTATIO OCTAVA.

De Baptismo Sanguinis seu Martyrio.

TRIA Baptismata conformiter ad Patres distinguunt Scholastici communiter cum *Magistro dist. 4. & D. Thom. q. 66. a. 11.* nempe fluminis sive aquæ, fluminis & sanguinis. Ex quibus solus Baptismus fluminis (de quo hæctenus egimus) est Sacramentum: cetera autem per quamdam analogiam dicuntur Baptismata, quatenus suppleant vices veri Baptismi, dum is qui illum rã ipsã suscipere nequit, à peccatis abluatur per cordis contritionem, aut sanguinis pro Deo seu Christo effusionem. Unde non solent vocari baptismata, nisi quando Baptismam aquæ præcedunt. Est autem Baptismus fluminis perfecta in Deum conversio, includens votum Baptismi fluminis. Illum autem justificare ante realem Sacramenti susceptionem, constat ex dictis in *Tract. de Gratia. d. 5. q. 4.* Baptismus vero sanguinis est martyriũ perpeffum ante susceptionem Baptismi fluminis. De illo, sive de Martyrio generatim (quod etiam specialem cum Baptismi Sacramento affinitatẽ habet in pari seu majori efficacia) paucis hic agemus motem communem secuti.

Latinè testimonium, tamen secundum usum Ecclesiasticum est testimonium Deo sive Christo datum per passionem pro eo toleratam; non censetur autem per illam testimonium Deo datum esse, nisi ob prædictas causas mors sit illata.

Unde Martyres desiderio solo non sunt propriè Martyres: neque etiam S. Franciscus à Christo vulnera recipiens, quantumvis fuissent lethalia. Similiter nec morientes in causa pia, v. g. vitam ponentes pro Christo in servitio pestiferorum, etsi minus propriè sic appellantur in *Martyrologio Romano* ad diem 28. Februarii, ubi recitatur *Commemoratio Sanctorum Presbyterorum, Diaconorum & aliorum plurimorum, qui tempore Valeriani Imperatoris, cum pestis lævissima grassaretur Alexandria, morbo laborantibus ministrantes, libentissimè mortem oppetiere, quos velut Martyres religiosa piorum fides venerari consuevit.* De iisdem S. *Dionysius* Episcopus Alexandrinus *Epist. ad Hieracem Episcopum* (quæ est apud *Eusebium l. 7. Hist. c. 16. & 17.*) in fine ait: *Ex Patribus, qui virtute erant præstantissimi in hunc modum mortem oppetiverunt adeo ut istud mortis genus, quod propter incredibilem pietatem & robustam fidem suscipiebatur, nihil à Martyrii splendore abesse videretur: essetque proinde opus heroicum ex parte operis affine martyrio, etsi non propriè habens rem & privilegium martyrii. Propter quod etiam pro talibus Ecclesia orat: quod sanè citra injuriam martyrii non fieret, ideoque non oret pro iis, qui patenter sunt martyres, sed etiam hodie mox à mortè eorum laudes Deo personent ora fidelium.*

3.
Hinc S.
Franciscus,
& alii
Martyres
desiderio,
non sunt
propriè
Martyres;
Vix nec mo-
rientes in
servitio pe-
riferorum.

QUESTIO I.

Quid requiratur ad Martyrium?

Dico I. Ad Martyrium, tam in parvulis, quam in adultis, requiritur, ut mors inferatur in odium Christi vel Religionis Christianæ vel ob aliquam virtutem. Ita communiter Theologi cum *Augustino Com. 2. in Psal. 34.* dicente: *Martyrem non pœna, sed causa facit: pœna enim communis est latroni & Martyri, Hæretico & Catholico; sed causa dispar.* Ratio est: quia Martyrium etsi secundum etymologiam græci nominis sit idem, quod

Denique nec bonus latro est Martyr ob eandem causam, ut supponit etiam *August. l. 4. de Bapt. c. 22.* & refertur c. *Baptismi vicem, 34. de Consec. d. 4.* nisi fortè in odium Christi

*Negued-
iam bonus
laro.*

si mors illi Christum confitenti fuerit accelerata. Videtur tamen mortis acceleratio per crucifragium aliove modos ei contigisse tamquam malefactori merito, æque sicut alteri: *Nec enim quia creditur, passus est: sed dum patitur, creditur, ut loquar verbis Augustini supra.*

*4.
Ostenditur
sufficere ad
martyrium,
quod mors
inferatur
in odium
virtutis.*

Dixi, aut ob aliquam virtutem: hoc enim sufficere constat ex eo, quod taliter occisos Ecclesia colat, uti veros Martyres; sicut S. Thomam Cantuariensem occisum pro libertatis Ecclesie defensione; multas virgines interemptas pro custodia castitatis, Machabæos interfectos pro observatione legis Judaicæ. Ratio est: quia taliter moriens dat sufficienter Deo sive Christo testimonium, quatenus morte approbat & confirmat Dei sive Christi legem & doctrinam de virtutibus nobis traditam. Immo sufficit, quod mors inferatur ob opus bonum jam factum, ut patet in S. Joanne Baptista, qui tamquam Martyr colitur, eo quod ob reprehensum adulterium sit occisus. Idem est de S. Stanislao, quem Belklaus rex similiter occidit. Simile quid refertur de S. Rumuldo Mechlinientium Patrono. Addit *Lesius l. 3. de virtut. Cap. 1. dub. 3. n. 29.* in mortem tunc ita acceptari debere, ut malis eam subire, quam factum tuum improbare: hoc enim nolendo, pro fide pateris, eique testimonium morte præbes. Sicut è contrario improbare illud opus ètset contra doctrinam fidei, quæ illud probat. Sufficit autem, ut in eo perites, quod sit opus bonum, & malis mori, quam id negare (in hoc enim situm est testimonium veritatis) etfi ob incommoda doleas te id fecisse, si ex præcepto non tenebaris; quamquam id gloriam operis non nihil obscuret.

*5.
Non tollit
gloriam
Martyrii
verè ob præ-
dictas causas
tolerari
quæstus à
Tyranno
prætextus
alterius
causæ.*

Sciendum autem, quod si quis ob prædictas causas occidatur, verè sit Martyr, etiam si tyrannus alios falsos prætextus fingat. Nam & Judæi alia prætexebant contra Christum, nempe quod peccasset in legem Moysi &c. ideoque illum velut malefactorem occidisse volebant videri: & tamen Martyr erat, immo dux & princeps Martyrum. Similiter in primitiva Ecclesia interdum occidebantur Martyres, verè quidem pro Christo, tamen sub prætextu perversionis reipublicæ. Pari modo solent in Anglia & interdum in Belgio solebant Hæretici prætexere causam statûs; verè tamen intendentes persecutionem & everisionem Catholicismi, à quo recedens facillè libertate donatur. Quare etiam si tyrannus diceret se non inferre mortem ob confessionem veritatis fidei, aut constantiam in virtute, eo quod illa ignoret, vel putet Martyres à vera fide aberrare, vel quia invidet illis hanc gloriam, quod dicerentur pro ista causa occisi, ideoque causam alleget aliam, ut quod tamquam reipublicæ perturbatores sint rei læsæ Majestatis, aliudve simile; non ob hoc

definent esse Martyres, utpote sustinentes tormenta mortis ob confessionem veræ fidei, ejusve actus & exercitia, v. g. ob Sacerdotium, Missæ celebrationem vel auditionem, Concionem &c. quidquid demum de ista confessione vel exercitiis tyrannus judicet. Unde constat Mariam Stuartam Scotiæ reginam fuisse verè martyrem, & in odium fidei interemptam, si considerentur ea quæ in hanc rem allegat *Florimundus Remundus lib. 6. de Origine hæreseos c. 13. & 19.*

Petes, an requiratur, ut mors reipsa sequatur? Resp. illud quidem esse completissimum & securissimum genus Martyrii, sufficere tamen, quod sit causa sufficiens mortis posita, ex qua naturaliter ipsa consequeretur, nisi divinitus impeditur: pro ut impedita est in tribus pueris in fornace Babylonica; in Joanne Evangelista misso in ferventis olei dolium: omnes enim ejusmodi ab Ecclesia inter Martyres numerantur, & acceptatio illa mortis est tam efficax fidei testimonium, quam si re ipsa mors subsequeretur. Unde indubiè præmium & laureolam Martyrii consequuntur, si in gratia finaliter discesserint; qualiter tales discedere omninò piè credendum est, qui fortiter dimicando jam ad terminum sui cursus pervenerant, nisi idem speciali Dei operatione fuisset prolongatus. Quamvis autem ab antiquis Coniessores illi, qui pro Christo pati cœperant, fuerint inter Martyres sæpè numerati, etfi necdum lethalia vulnera, accepissent, aut sufficiens causa mortis posita fuisset; tamen hæc temporibus non solent Martyres vocari, nisi saltem ærumnis & squaloribus pro Christo toleratis mortem oppetierint: prout Marcellus Papa in stabulum conjectus tabe confectus fuit: Leocadia virgo in carcere squalore confecta obiit. Unde ad verum Martyrium requiritur mors aut cruciatus lethalis susceptus pro vera fide aut vera virtute, & in odium ejusdem illatus. Cruciatu, inquam, non quod de facto debeat martyr sentire cruciatum, sed quod causa sit cruciativa, etfi divinitus fieret, ut martyr de facto nullum omninò dolorem sentiret.

Dico II. Ad Martyrium etiam requiritur, ut inferatur non repugnanti. Conclusio est communis. Suadetur ex eo, quod resistens seu repugnans non censeatur mortem tamquam testis Christi, sed tamquam miles ab hoste victus. Confirmatur: quia Martyr in patiendo debet conformari Christo patienti, cum Christi passio sit exemplum Martyrii: atqui Christus dedit testimonium veritatis patienti absque repugnantia; nam cum pateretur, non cominabatur, sed tamquam ovis eorum tendente se sine voce: ergo similiter Martyr non potest repugnare. Et hinc commune dictum, *Martyr non pugnat.* Unde milites etiam in bello

dei occumbentes et si plurimum mereantur, si recto fine & modo bellum gerant, numquam ab Ecclesia sunt pro Martyribus habiti. Efficit nihilominus Martyres, si jam victi nec desistentes occiderentur odio religionis, seu si occiderentur parati se dederere, & arma abjicientes, ipsique ob præfatam causam mortem acceptent, ut censet *Coninck qu. 66. n. 134.* Deinde non obstaret martyrio, quod martyr fugâ mortem declinare studeret; immo quod etiam reniteretur seu ictum v. g. ensis impedire conaretur, dummodo sine conatu inferendi alteri malum.

Putat nihilominus noster *Caronus in Apostolorum Evangelico s. 43.* oppositum eorum, quæ hic dicta sunt, & inclinât *Arriaga To. 5. d. 51.* (quæ est de fortitudine) *sect. 4.* eò quod equidem repugnando occisi verè perdant animam seu vitam propter Christum; & quidem interdum in casu, quo pugna pro fide est in præcepto. Attamen cum ex sensu communi habeatur privilegium Martyrii de facto esse annexum positioni vitæ pro Christo juxta formam in conclusione datam, difficile est ab hoc recedere; quàmvis indubit simile privilegium Deus annectere potuisset morti etiam in pugna toleratæ.

Dico III. Adultus debet aliquo modo mortem acceptare, idque ob causam honestam. Prima pars est *Suarez d. 29. sect. 2. Lessii dub. 3. cit.* & aliorum communiter. Probatur: quia adultus regulariter non consecuitur gratiam aut remissionem absque libero suo consensu, nec ulli actio vel passio ei prodest ad salutem, nisi sit aliquo modo voluntaria, ut colligitur ex consensu in adultis requisito ad susceptionem Sacramenti: ergo nec Martyrium prodest, aut verè subest, nisi aliquo modo acceptetur. Confirmatur: quia Martyrium est actus virtutis; quem nemo propriè loquendo exercet absque suo consensu.

Hæc tamen conditio non requiritur in parvulis, in quibus tantum reperitur testimonium materiale, quia non loquendo, sed moriendo consentitur, ut de Martyribus Innocentibus canit Ecclesia. De quibus etiam *Auctor Sermone de Stella & Magi apud Cyprianum ait: Testimonium, quod nondum poterant sermone, perhibebant passione.* Christus namque malum parvulis illatum sui causâ, quia putabatur esse inter illos, vel quia nati sunt ex parentibus Christianis aut baptizati, vel simili de causâ, commiserat, benignissimè actualis illorum voluntatis defectum supplendo, sicut in Baptismo. Unde *D. Bonav. 4. d. 4. p. 2. in Expos. textus dub. 4. ait: Hoc dico, quia qui propter hoc solum occisus est à persecutore cum portaretur ad baptismum, ne baptizaretur, moritur pro baptismo, ideo in sanguine suo pè creditur baptizatus.*

Nihilominus acceptatio etiam in adultis non debet esse actualis aut expressa, sed

sufficit virtualis, vel habitualis, immo juxta Doctores passim interpretativa. Unde si quis ob fidem in vincula conjectus statueret apud se potius mortem oppetere, quàm fidem negare, & postea ex improviso aut in somno in odium fidei occideretur, esset verus Martyr. Similiter si quis advertens periculum mortis sibi imminere ex actu virtutis quem eliceret, nihilominus in eo perseveraret, esset verus Martyr, etiam si nullum expressum actum eliceret, quo mortem acceptaret: nam qui persistit in mediis, ex quibus advertit finem secutorum, moraliter censetur velle finem.

An autem quis censetur interpretativè velle & satis acceptare hoc ipso quod justus est & christianè vivit, incertum est. Nam *Lessius sup. num. 24.* & alii plurimi id negant: quia etiam quis per justitiam habitalem & vitam Christianam censetur interpretativè velle communia media salutis v. g. Confirmationem & extremam Unctionem; non tamen medium extraordinarium & valde singulare, quale est Martyrium, sicut per eandem Christianam vitam non censetur interpretativè quis velle Sacerdotium. Si tamen daretur casus, quo Martyrium esset in præcepto, tunc per quemlibet actum charitatis sive contritionis, aut etiam efficacis attritionis, censetur potius velle mori, quàm Deum offendere aut fidem negare; ac proinde si quis tali casu etiam de morte non cogitans occideretur, esset verè Martyr.

Alii tamen generalius censent posse esse Martyr in etiam in aliis casibus, ut videtur est apud *Coninck q. 66. dub. 2. a. 12. num. 136.* quia etsi non videatur adesse voluntas interpretativa absoluta mortem acceptandi, sed sæpè potius fugiendi; videtur tamen non deesse tacitè conditionata, ut, si fortè sic inferretur mors nescienti in odium fidei, velit omnino illam pati ob fidem, maxime qui sic constitutus est, ut in necessitate faciendi alterutrum mori mallet, quàm fidem negare. Atque ita quilibet Christianus justus respondere, si rogaretur. Neque per hoc injicitur nova seu gravis obligatio, ut ob difficultatem singularem non posset ceteri talis animi præparatio sufficienter contineri in statu justitiæ Christianæ: immo nullum per hoc onus accedit, sed merum commodum, ad quod censetur quilibet illud cupere in casu, quo equidem onus idem seu mors sine comodo martyrii sufferretur. Et consonat historia de Episcopo, quem inopinatè occidit mulier desuper ex fenestra in illum projiciendo tegulam, qui colitur tamquam martyr. Huic tamen historiæ alii responderent, non desuisse in illo Episcopo expressiorem acceptationem, uti prævisionem periculorum mortis seu martyrii. Finaliter existimo rem esse utrimque incertam

adultu acceptatio habitualis vel interpretativa.

12. An vivens in justitia Christiana censetur eo ipso satis acceptare mortem pro Christo. Plures negant.

13. Alii affirmant.

Judicium Auctoris.

tam utpote pendentem à voluntate Dei nobis non satis revelatâ.

14.
*Acceptanda
est mors ob
causam ho-
nestam.*

Altera pars conclusionis, quod scilicet mors debeat acceptari ob causam honestam, patet: quia alioquin non esset opus virtutis aut Deo gratum, nec censeretur Christo præbere testimonium, qui mortem pateretur ob finem malum aut indifferentem. Doctores autem ordinariè dicunt, hanc honestatem debere esse supernaturalem; non quod non sufficiat moralis, sed quia necessarium est, ut Martyr patiat pro virtute cum respectu ad Christum vel Deum, aliudve motivum supernaturale: eò quod aliàs non moreretur ut Christianus seu ut cultor Dei, sed uti philosophus more stoico. Immo *Lesius sup. n. 37. Suarez & alii* docent, quod causa, ob quam mors oppetitur, credi debeat fide supernaturali; ne alioquin Hæreticus occisus ob aliquem articulum fidei, cui fide naturali adhæret, Martyr dici debeat, quem tamen à veris Martyribus excludunt passim Patres. Alii ulterius ad rationem Martyrii requirunt, ut mors acceptetur ex affectu dilectionis Dei super omnia. Sed cum communiori doctrina non sunt audiendi: quandoquidem Scriptura nullibi ad Martyrium requirat talem charitatis affectum; multiq; alii affectus sufficiant ut ex illis moriens dicatur mori pro Christo, propter ipsum perdere animam suam, ipsum confiteri, & testimonium ei perhibere.

15.
*Martyrium
raro est in
præcepto,
nisi quoad
preparatio-
nem animi.*

Notandum I. Martyrium raro esse in præcepto: cum raro occurrat tam gravis necessitas, ob quam ita teneamur subire Martyrium, ut illud non liceat fugâ declinare. Sufficit itaque Martyrium in animi præparatione, nimirum quod homo sit ita affectus & animo paratus, ut si mortem subeundi se offerret necessitas vel occasio, non detrectet aut recuset. Quamquam occasionem quærere non tepeatur, & habitam possit plerumque declinare: immo neque positivè & expressè teneatur talem animum (qui infirmis plerumque explicitè non est proponendus) habere, sed sufficiat, dum interim occasio se non offert, non habere contrarium.

16.
*Non licet
quis ei se
ingeris sine
causa.*

Notandum II. non licere citra justam causam, v.g. salutis proximi in functionibus Missionis, profectus fidei & honoris divini &c. aut divinum instinctum se morti ingerere: id enim esset Deum tentare, vel periculum casus quærere absque sufficienti securitate de constantia. Nec mens Martyris esse debet, provocare tyrannum ad actum malum, sed potius profiteri fidem, etiam expressè protestando se ex sua parte passionem expetere (in qua essentialiter stat Martyrium, etsi actio tyranni tamquam conditio necessaria concurrat) nec obstante passione velle se à fide aut virtute declinare, quin potius illam effuso sanguine con-

*An liceat
Tyrannum
provocare
ad infideli-
tatem.*

firmare. Quod si qui Martyres visi fuerint tentare tyrannos ad inflectionem tormentorum, reverà tamen huiusmodi loquendi modis solùm desiderabant suam passionem, iusta de causa permittendo actionem tyranni, etiam datâ occasione per generosam fidei professionem: sicque testabantur fidei suæ firmitatem & veritatem, inducti divino instinctu & fidei Christianæ proprioque animæ bono. Sic etiam accipiendum est, quod Christus *Joan. 13. dixerit Judæ: Quod facis, fac citius*, id est, non impedio, per me licet, ut quam citissime facias. Quæ proinde non est vox impellentis, sed finentis, non trepidi, sed parati, immo desiderantis suam passionem & paternæ voluntatis adimplentionem, ideoque verbis positivis exprimitur.

QUESTIO II.

Quam Efficaciam habeat Martyrium?

Dico I. Martyrium confert parvulis gratiam habitualement, quâ justificentur à peccato originali. Est communis Doctorum & *Scoti dist. 4. q. 3. n. 2.* atque adeo certum, ut juxta *Suarez disp. 29. sect. 1.* sine temeritate negari non possit.

Probatür I. ex sensu Ecclesiæ, quæ parvulos Innocentes ab Herode occisus in *honorabilem Martyrium receptos commendat*, ut arguit *Aug. l. 3. de libero arbitrio c. 23.* Eisdem tamquam tales prædicant sancti Patres & Doctores Ecclesiæ. Multi autem ex illis parvulis necdum erant justificati à peccato originali. Partim quia varii erant proles infidelium Judæis permixtorum, partim quia plures necdum erant octiduo nati, adeoque nec circumcisi: ergo per Martyrium est ipsi collata gratia emundans ab originali. Et quamvis omnes antea justificati fuissent, id saltem non tam constat, quam quod sint & ab Ecclesiâ cõstantur omnes velut sancti Martyres; adeoque hoc est ab illo incerto independens. Deinde esto illud certò constaret, cur tamen magis quam alii parvuli in gratia morientes colerentur specialiter ab Ecclesiâ tamquam sancti & Martyres, non accepissent vi Martyrii specialem gratiam aut sanctitatem? Idem igitur est de aliis parvulis: cum in Innocentibus non sit ratio specialis, sed tantum generalis Martyrii pro Christo tolerati: adeoque non sit horum privilegium personale. Quod etiam confirmat tum sensus Ecclesiæ in similibus, tum illud *Leonis Papæ ser. 2. ad Epiph.* dicentis: *Vi disceretur, nullum hominem esse incapax divini Sacramenti, quando etiam illa ætas gloriæ sit apta Martyrii.*

Unde nullatenus tolerandum est, quod probabile censuerunt *Armathanus & Adriani*

apud Suarez d. 29. sect. 1. Innocentes Martyres nihil gratiae aut sanctitatis per mortem illam fuisse consecutos: & si fortasse aliqui ex eis non fuerant circumcisi, eos etiam non fuisse salvos, sed in peccato originali decessisse. Neque etiam recte Sotus apud eundem Suarez sup. citat S. Bonaventuram in eadem sententiam: quippe qui d. 4. p. 2. in *Expof. textus ddb. 1.* de Innocentibus contrarium tradit. Neque in iis solis id locum habere, patet ex iis quae habet ibidem *dub. 4.* nec oppositum tradit *art. 1. quæst. 2.* ubi non tractat expresse de parvulis, & solum dicit, Baptismum prodesse pluribus, quatenus Martyrium paucioribus applicatur, etsi alioquin præcellat Baptismum.

Probatur II. ex *Marci 8. Qui perdidit animam suam propter me & Evangelium, salvam faciet eam.* Quae sententia generalis locum habet etiam in parvulis; cum & ipsi censentur perdere animam suam propter Christum, quando in eius odium occiduntur. Unde Martyrium supplet in parvulis locum Baptismi, idque efficaciori modo majorem scilicet gratiam tribuendo; quia qui martyrizantur re ipsa commoriuntur Christo; qui autem baptizantur tantum in figura; ut *Clemens Romanus lib. 5. Constit. apost. cap. 5.* aliàs 7.

Petes, an parvulus in odium Christi occisus in utero matris sit verus Martyr? Resp. satis certò esse Martyrem si Tyrannus intendat eum occidere. Unde differentia est inter Baptismum & Martyrium, quòd licet ille nequeat conferri parvulo in utero matris, eò quòd ad illum aqua non possit pertingere; possit tamen pati ibi existens Martyrium, sicut potest occidi in odium Christi. Quòd verum est, etsi mater non occideretur simul; ut si ministri Herodis infantem datam matri gravidæ potionem occidissent, salvatâ matre. Sed si parvulus tyrannus occidere non intendat, v.g. nesciens matrem esse gravidam, quam in odium Christi occidit; incertum est. Negat *Præpositus quæst. 68 art. 3. dub. 6.* Affirmat probabiliter *Gabriel & Coninch & alii*: quia etiam tali casu occiditur propter Christum, seu animam suam perdit causâ Christi: plaga enim ex qua moritur, ex odio Christi infertur, etsi mors parvuli non intendatur. Confirmatur: quia etsi Tyrannus in odium Christi, aliquem vulneraret, etiam cum expressa non occidendi intentione, si tamen mors sequatur, esset verus Martyr: ergo à fortiori idem dicendum est de parvulo. Nihilominus non desunt argumenta in contrarium, ut videtur est apud *Præpositum supra.*

Dico II. Martyrium confert vi suâ sive supra meritum etiam adultis gratiam habitualem. Conculsio est communis, & satis patet ex præcedenti: si enim Martyrium supra vel citra meritum conferat gratiam parvulis, ergo majori ratione ad-

Herimex Sum. Theol. Pars IV.

ulgis: in his enim mors habet formaliter rationem Martyrii & confessionis Christi, in parvulis autem solum materialiter. Probatur etiam ex *Marci 8. Qui perdidit animam suam propter me & Evangelium, salvam faciet eam. Matth. 10. Omnis qui confitetur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.* Quibus aliis que locis promittitur aliquid speciale morientibus pro Christo; qui tamen nihil speciale haberent, si supra meritum suum vi Martyrii nihil reciperent. Unde *Augustinus* infra adæquat verba Christi *Matth. 10. & 16.* cum illis *Joan. 3. Nisi quis renatus fuerit &c.*

Denique probatur ex Patribus, qui adscribunt Martyrio majorè efficaciam quàm Baptismo: sed Baptismus confert vi suâ gratiam, ergo magis Martyrium. Testimonia Patrum copiose refert *Suarez sup. sect. 2.* Nobis pauca sufficiant. *Clemens lib. 5. constit. Apostolic. cap. 5.* aliàs 7. *Est* (inquit) *Catechumenus sit, recedat ad Deum latus: cruciatus enim, quo est propter Deum affectus, erit ei verior Baptismus.* *Cyprianus Ep. 73.* Numquid potest vis Baptismi esse major aut potior, quàm confessio? quàm passio? &c. q. d. minime. Ideoque ex majori efficacia concludit, non posse prodesse Baptismum aquæ, cui non posset prodesse Martyrium. *Augustinus 13. de Civit. c. 7.* (estque apud *Prosperum sententia 149.*) *Quicumque etiam non percepto regenerationis lavacro pro Christi confessione moriuntur, tantum eis valet ad dimittenda peccata, quantum si abluerentur sacro fonte baptismatis.* Et infra: *Quid enim pretiosius quàm mors, per quam sit, ut etiam delicta omnia dimittantur?*

Dico III. Martyrium non tantum confert gratiam, sed etiam remissionem totius culpæ (si sit satis retractata) & pœnæ. Probatur I. quia secundum Patres Martyrium est majoris efficacis, quàm Baptismus; ergo non minùs quàm ille delet omnem culpam & pœnam. Probatur II. ex *C. Cim Martine, de Celebrat. miss. s. fin.* ubi *Innocentius III.* ait: *Injuriam facit Martyri, qui trahit pro Martyre* (quod est desumptum ex *Augustino Tract. 84. in Joan. & alibi*) si autem non deleter omnem culpam & pœnam, esset indubie pro Martyre, uti pro aliis, orandum & sacrificandum, ut à pœnis fortè restantibus posset absolvi. Probatur III. quia Ecclesia invocat & colit Martyres statim post mortem, etsi in vita sapius, aut usque tempus Martyrii graviter peccaverint; ergo supponit omnem culpam & pœnam vi Martyrii illis esse remissam: aliunde enim hoc non potest supponere, cum actus quo Martyrium acceptatur sepius aliòquin non sufficeret ad remissionem tot pœnarum restantium.

Dixi, si sit satis retractata: quia sicut potest quis baptizari cum affectu alicujus peccati venialis, ita posset cum simili affectu martyrizari: quo casu, sicut Baptismus, sic nec Martyrium remitteret culpam aut pœnam.

21.
Immo & remissionem totius culpæ satis retractata ac pœnâ.

22.
Quid fieret casu quo culpa alii qua non foret satis retractata.

pœnam istius venialis. Hoc tamen non est natum fieri in Martyrio, ob instantem mortem, quæ acceptatur: ideoque supponit Ecclesia, Martyres immediate post mortem beatificari & accipere aureolam Martyrii. Immo casu quo Martyr moreretur absque sufficienti retractatione peccati venialis, censendum videtur illud simul cum pœna temporali condonari in primo saltem instanti post vitam intuitu præcedentis Martyrii, accedente tunc retractatione sive contritione, saltem velut conditione sine qua non: nam certius est Martyrem verum generaliter mox à morte sine pœnarum passionem esse beatum, neque esse pro illo orandum, quam eum numquam mori nisi prius retractato quolibet veniali, cui interdum stabiliter adhærebat, adeoque istius assertio debet ab hoc esse independens.

23.
Gratia seu
privilegium
Martyrii
habuit vim
ante mor-
tem, immo
incarnatio-
nem Chri-
sti.

Etiā in
parvulis,

Et quidem
ab initio
mundi.

Petes, an privilegium Martyrii habuerit locum etiam ante Christi adventum? Resp. affirmativè contra Nonnullos. Patet ex Machabæis, qui tamquam Martyres ab Ecclesia coluntur. Unde *Nazianzenus orat.* 20. quæ est de Machabæis, docet, illos in fide Christi consecutos esse justitiam & effectos esse nive candidiores. Consentit etiam *Tertullianus*, quem refert, & sequitur *Henriquet lib. 2. c. 36 num. 1.* Confirmatur: quia gratiam Martyrii fuisse ante passionem Christi, ac Legis novæ institutionem; veteri adhuc obligante, patet exemplo Martyrum Innocentium & Joannis Baptistæ: quidni ergo pariter fuerit ante Christi adventum? Neque tantum in adultis (ut vult *Vasquez d. 153. c. 7. num. 81.*) sed etiam in parvulis, v.g. propter legem Judæicam ante Christi adventum interfectis, ut locum habuit in Martyribus Innocentibus Christo vix nato occisis. Immo videtur hoc privilegium ab initio mundi existisse: neque enim videtur credibile, non fore Martyrem cum privilegio remissionis totius culpæ & pœnæ, & aureolæ; si quis ab initio mundi mortem gustasset ab impiis, nolens adorare idola vel deserere verum Dei cultum, aut contra illius mandatum offendere. Nec minoris est laudis id fecisse ante Christi adventum, ejus exemplo necdum ostenso, quam postquam Christus passus nobis reliquit exemplum imitandi vestigia ejus. Attamen Christo necdum passo, etiamsi nato & prædicatione factâ, Martyres sive veteris Testamenti, sive novi (si quis ante passionem Christi mortem adultus oppetiisset pro illo, uti oppetierunt Innocentes, & Joannes Baptista pro virtute) cum cæli janua necdum pate- ret, non fuissent statim cælum ingressi, uti nec baptizati tunc mortui. Fatendum equidem Patres juxta exigentiam materiæ præcipuè seu serè loqui de Martyrio novi Testamenti, in quo etiam privilegium istud divinum est à Christo expressius declaratum, & frequentius usurpatum.

QUÆSTIO III.

De Dispositione requisita ad Effectum Martyrii.

DICO I. Ad effectum Martyrii non requiritur per se in peccatore contritio seu actus charitatis Dei super omnia. Ita communius Doctores. Probat: quia juxta Patres Martyrium est efficacius Baptismo; sed hic non requirit perfectam contritionem, ergo nec Martyrium. Deinde juxta Patres Martyrium delet peccata; non deleteret autem si præquireret talem dispositionem, utpote per quam semper deleta supponerentur.

Nec obstat Apostolus 1. ad Cor. 13. dicens: *Esi tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* Nam loquitur de iis, qui nec charitatem habent, nec ad eam sunt dispositi, nempe qui Ecclesiam scindunt, sectas fuscitant vel aliis peccatis mortiferis affectu inhaerent; non autem de iis qui per attritionem & penitentiam ad charitatem tendunt. Eodem modo dicere potuisset Apostolus: Si Baptismum recepero, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest: ex quo tamen non sequitur, ad Baptismum requiri perfectam contritionem. Aliæ explicationes videantur apud alios.

Dixi in Conclusionem per se: quia per accidens ratione extrinsecæ obligationis potest requiri contritio seu actus charitatis, v. g. si Martyr non eliciisset actum charitatis, teneretur tunc elicere ad præceptum dilectionis Dei implendum. Similiter si esset in mortali, teneretur confiteri habitâ copiâ Confessarii, alioquin contentus, & si non esset baptizatus suscipere Baptismum: cum enim Martyrium non sit medium ordinarium ad salutem non exculat à mediis ordinariis, quando possunt adhiberi. Quod multò certius inde fit, quod adhuc non sit satis compertum, Martyrium justificare sine contritione aut actu charitatis: cum multi Doctores, etiam Recentiores, post *D. Bonaventuram 4. d. 4. p. 2. c. 1. q. 2.* contradicant, quilibet autem teneatur ex charitate propria providere sibi de securiori salutis æternæ medio, nec possit tam incerto esse contentus, ubi certius est ad manum.

DICO II. In peccatore ad minus requiritur attritio supernaturalis. Est communis contra *Veza lib. 6. in Trid. c. 37.* & putantes sufficere voluntatem moriendi pro Christo absque ullo dolore de peccatis. Probat Conclufio: quia absque ullo dolore, vel cum aliquo quidem, sed qui ad minus non sit attritio supernaturalis, non tollitur obex, nec homo sufficienter retractat sua peccata, ut ei Sacer-

menta mortuorum conferant gratiam : ergo nec ut Martyrium illam conferat : est enim in hoc paritas. Quando autem Patres majorem efficaciam adscribunt Martyrio, quam Baptismo, loquuntur de majori efficacia in conferenda gratia ampliori, non autem in ordine ad agendum in subiectum minus dispositum.

Adverte tamen subinde sufficere attritionem virtuales, v. g. actum spei, in eo, qui non recordatur sui peccati, aut obligationis eliciendi formalem poenitentiam, dum totus est occupatus in se animando contra mortem. Talis enim actus est ejusdem bonitatis cum attritione, & avertit hominem virtualiter à peccato; adeoque sufficit cum Martyrio: sicut extra Sacramentum & Martyrium actus charitatis justificat peccatorem, saltem dum est immemor suorum peccatorum. Immo generaliter vix contingit aliquem Catholicum propter Christianam virtutem oppetere mortem, quin consequatur fructum Martyrii; eò quòd præsens mors & imminens æternitas facile illum excitent ad sufficientem peccatorum detestationem, eo præsertim tempore, quo Deus athletis suis deesse non solet. Alioquin voluntas patiendi pro Christo absque dolore de peccatis memoriæ occurrentibus (quando etiam simul solet obligatio poenitendi occurrere) practicè loquendo non censetur sufficiens detestatio peccatorum: immo sic peccatorum memor potius videretur offensam Dei pro nihilo ducere, & affectum erga peccata non mutare, de quibus advertenter non vult dolere. Posset etiam cum voluntate patiendi (quæ non necessariò est amor Dei super omnia) affectus alicujus peccati mortalis consistere, v. g. fornicationis, mollitiei, inimicitie vel alterius vitij, cui quis vehementer foret addictus, & cujus emendandi quantumvis occurreret, non solet facere propositum. Pro quo facit pavendum planè exemplum Saporicii Presbyteri, qui non obstante voluntate patiendi adhuc veteri odio flagrabat in Nicophorum, et si ipsum prope ictum vibrante carnifice, Christum negaverit, Nicophoro desertoris damna reparante. De quo *Baronius ad annum 266*. Immo et si quis peccati non sit con-

sciens, pro securiori tamen etiam in Martyrio curare debet, ne sine poenitentia migret.

QUÆSTIO. IV.

Quando conferatur effectus Martyrii?

RESP. valde credibiliter conferri in ultimo instanti vitæ, si hoc sit vitæ intrinsicum, ita ut homo desinat per ultimum sui esse: quia in eò consummatur Martyrium, nec aliquid sequitur inconveniens.

Si verò illud instans sit vitæ extrinsecum, ut habet communior philosophia, dicendum est, valde probabiliter effectum Martyrii conferri in aliquo instanti vel tempore mortem imperceptibiliter præcedente, quo Martyrium censetur moraliter consummatum, & quo Martyr ob destitutionem usus rationis peccare nequeat, aut certè Deus eum non peccatorum prævideat. Ita *Lessius sup. n. 59*.

Nihilominus non est improbable, effectum Martyrii conferri statim, dum homo habet vulnera quæ naturaliter de se sunt mortalia. Et quàmvis tunc sæpè diu ante mortem conferretur (cum homo accepto lethali vulnere, vel hausto veneno mortifero sæpè ad aliquod tempus naturaliter supervivat) nihil obstat: quia ad divinam providentiam spectabit, Martyrem in accepta gratia conservare, vel amisam per ordinata ei media restituere: prout hoc ad eandem providentiam spectaret, si Deus Martyrem post acceptam Martyrii gratiam mortuum miraculosè resuscitaret.

Est tamen parum probabile, quod videtur sentire *Caietanus 2. 2. q. 124. art. 4. circa solut. ad 4.* nempe Martyrii effectum conferri primo instanti post vitam finitam: nam tunc posset dari casus, quo moreretur quis inimicus Dei, & tamen salveretur: daretur etiam momentum, in quo posset anima accipere gratiam, & non amittere; adeoque status merendi & demerendi non essent pares.